

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XXV. Prohibetur laicis, quin & Clericis, Diacono inferioribus, tangere
sacra casa, quando actu continent sacram Eucharistiam. Quando autem
nec continent, nec aliquando continuerunt, immo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

non erit, nec materia consecrata à suo munere immediatè per se præstando, erit excludenda. Hæc ille.

486. Cujus ratio refellitur. Sed contrà; quando ejusmodi calix de novo consecratur, vel solum aurum consecratur, vel totum quod ibi est per modum unius calicis: non primum, cum sit eadem forma consecrationis istius calicis, atque cujuscumque alterius, qui numquam antè fuit consecratus; sed quando primò consecratur calix inauratus, consecratur totum, quod ibi est per modum unius calicis: ergo etiam in nostro casu; at qui hoc dici nequit, supposito quòd per inaurationem non amiserit priorem consecrationem, sed solum habeat illam impeditam: ergo &c. Probo subsumptum; quia Ecclesia non solet eandem rem de novo consecrare, dum prima consecratio tantummodò est impedita. Quid ergo? Aufert impedimentum.

Suspensus ab Ordine non reordinatur, Patet in illo, qui est suspensus ab executione Ordinum, qui ideo non reordinatur, sed tollitur suspensio, & redit jus executionis, quod antè per suspensionem erat impeditum. Consimiliter, & magis ad propositum, consecratio Ecclesie impeditur per interdictum locale, nùm ideo reconsecratur Ecclesia? Nequaquam; sed sublato interdicto, redit jus celebrandi in tali Ecclesia, quod antè erat per interdictum impeditum.

487. Ergo pari modo si per illam inaurationem solummodò impeditur consecratio calicis, non debet calix de novo consecrari, sed aurum tollatur & cessabit impedimentum. Adeoque si concedamus esse de novo consecrandum, consequenter concedere debemus per illam inaurationem non solum impeditam fuisse priorem consecrationem, sed reverà totaliter amissam.

Probatur ab alio simili. Sicuti si latera calicis ita comprimerentur, ut non amplius calix posset deservire sumptioni Sanguinis Christi, jam hoc ipso amitteretur, & non tantùm impeditur prior consecratio, estò aurifex rursus posset instrumento suo latera diducere, ut prius erant apta ad Sacrificium. Ergo consimiliter si calix argenteus per inaurationem fieret ineptus ad Sacrificium absque nova consecratione, jam hoc ipso amitteret primam consecrationem, estò aurifex rursus posset aurum illud ita tollere, ut appareret idem vas argenteum, quod antè erat.

488. Per inaurationem nec amittitur consecratio nec impeditur. Scio hæc similia multùm claudicare, & ideo dico, per inaurationem neque amitti priorem consecrationem, neque impediti: & si concederem de novo talem calicem esse consecrandum, consequenter concederem consecrationem priorem amissam, & non tantùm impeditam fuisse.

Argumentum in oppositum. Et verò absolutè amitti consecrationem per inaurationem, probant aliqui hoc argumento; Ad novam ejusmodi inaurationem

igne opus est, atque adeò calix videtur mutari, & non remanere idem.

Respondeo; certum est, si calix aliquo tandem modo efficeretur alius, vel frangeretur, nos non esse in casu proposito; at si ut aurum superinducatur, calix solum excanduerit, non erit mutatus, ac propterea, cum diminutionem passus non fuerit, nequaquam alius effectus est. Neque enim si ferrum v. g. igne ad fornacem excandescat, diversum fit ab eo, quod prius erat.

489. Instas; dum est ita ignitus calix, fit ineptus ad Sacrificium: ergo jam amittit consecrationem.

Respondeo; etiam quando calix immunus smigmate seu sapone, ut abstergatur, obvolvitur, est ineptus ad Sacrificium; & tamen non amittit consecrationem. Neganda est igitur Consequentia; quia non fit ineptus quoad substantiam, sed solum quoad circumstantiam accidentalem, quæ faciliè sine novo artificio aut vasis mutatione tollitur.

Unde perperam ab aliquibus universaliter affirmatur, per ictum mallei calicem, vel patenam amittere consecrationem. Sanè si per ictum frangatur, vel ineptus quoad substantiam pro Sacrificio fiat, amittere consecrationem non est dubium; at si ineptus non fiat, cur dici possit amittere? Nonne amitteret si in terram super lapidem calix sine ulla prorsus mutatione concideret? Nemo id hæcenus dixit. Immo licet aliquantulum tunc contorqueretur, ita ut mallei vi cum dexteritate concinnari posset, nequaquam amitteret; quoniam semper remanet idem consecratus calix.

Cæterùm solet hic à Theologis disputari, de cultu debito sacris his vasis, & primò circa contactum eorum, communiter docent illum esse illicitum laicis. Erit ergo

CONCLUSIO XXV.

Prohibetur laicis, quin & Clericis, Diacono inferioribus, tangere sacra vasa, quando actu continent sacram Eucharistiam. Quando autem nec continent, nec aliquando continuerunt, immo tametsi aliquando continuissent, nullum est peccatum nudâ manu tangere ciboria, pixides, sphas, vel lunulas, estò sint benedicta; neque peccatum mortale citra contemptum tangere calicem,

licem, aut patenam, immo si
subsit causa nec veniale. An
sine causa sit veniale, dubium
est, quando fieret extra mini-
sterium sacrum.

490. Prima pars est communis, non ita propter
An sit pec-
catum gra-
ve tangere
vasa sacra
quando
accidentem
nente. Eius
charitatem.
Suarez.
Tamburini.

Prima pars est communis, non ita propter
jus aliquod positivum specialiter concer-
nens illud casum, quamvis & tale assignari
posset, ut patebit ex dicendis; sed magis pro-
pter summam reverentiam debitam huic Au-
gustissimo Sacramento, quæ ad minus id pro-
hibet sub gravi peccato veniali: immo Suarez
disp. 81. lect. 8. §. Tertium exemplum sit, exi-
stimat vix posse excusari à peccato mortali, si
temere ac sine ulla causa ferret, quia videtur
certè res gravis.

Quemadmodum secundum Tamburinum
lib. 1. de Sacrificio cap. 2. §. 1. n. 3. Eucha-
ristiam ipsam, Chrysm, & Oleum sanctum
tangere, grave etiam quid est; unde, inquit
ille, à laicis, immo & Clericis non Sacerdo-
tibus tangi hodie non licet; est aliud tuler-
int præca tempora, quando Sacra Eucharistia
in manus Fidelium, ab ipsis assumenda, por-
rigebatur.

Verum enim verò vel ex hoc ipso solo, quòd
in primitiva Ecclesia licitum fuerit laicis ex
propriis manibus accipere Eucharistiam, aliquis
posset suspicari simplicem contactum Eucha-
ristiæ non aded graviter contrariari reverentiæ
naturaliter debitæ huic Sacramento; minus
contactum calicis aut ciborii.

491. Si objicitur: Maria Magdalena Luc. 7.
v. 38. *Stans retro secus pedes Christi, lachrymis
cepit rigare pedes eius, & capillis caput sui terge-
bat, & osculabatur pedes eius & unguento ungebat,*
neque ideo à Christo reprehensa fuit, quasi
faciens contra reverentiam sibi debitam: ergo
similiter nunc possumus sine ullo peccato ir-
reverentiæ contra legem naturalem, ex devo-
tione osculari sacram Hostiam, aut aliter cum
debita reverentiâ tangere.

Respondeo Negando Consequentiam, &
ratio disparitatis est manifestissima; nam qui
inter homines tamquam unus ex illis vult con-
versari, quidni etiam ab illis communi modo
contractari velit?

Numquam legisti, quid Christus dixerit
Mariæ Magdalenæ post Resurrectionem Jo-
an. 20. v. 17. ? *Noli, inquit, me tangere, non-
dum enim ascendi ad Patrem meum.* Quibus ver-
bis secundum expositionem Chrysofomi ho-
milia 85. Theoph. & Euthym. prohibuit
Christus Magdalenam à sui contactu; quia
volebat magis reverenter, quàm antè ab ea
tangi, utpote redivivus jam immortalis, ex-
lestis, & gloriosus, qui amplius cum homini-
bus non versaretur, sed cum Angelis & Beatis.

492. Hæc sunt verba Chrysofomi: *Mihi videtur*

velle eam adhuc cum eo versari, ut solebat, & ex
latitia nihil de eo magnum cogitasse. Siquidem longe
melior factus erat secundum carnem, quare hæc eam
sententiâ abducens, & ut reverenter se alloquatur
admonens (neque enim cum discipulis similiter versari
deinceps videtur) eius mentem erigit, ut reverentius
adeat. Nam, si dixisset: Noli ut prius ad me
accedere, non enim eadem sum conditione,
neque simul vobiscum conversaturus sum am-
plius, elatus & superbius dictum videri potuisset;
sed dicendo: Nondum ascendi ad Patrem: assi-
tenus, idem tamen significavit. Osendit enim illic
maturare, & cum illic abiturus, nec amplius cum
hominibus conversaturus esset, non erat eodem, qua
prius animo aspiciendus. Hæc ilque auream os
Chrysofomi.

Et quamvis hæc explicatio non omnibus
placeat, nemini tamen displicere potest, cor-
pori glorioso majorem reverentiam deberi,
quàm corpori non glorioso, passibili, & mor-
tali: ergo nullatenus mirandum si Corpori
Christi in Sacramento Eucharistiæ, glorioso
jam, impassibili, & immortalis, major reve-
rentia ex natura rei debeat, quàm eidem
Corpori, passibili, & mortali, Christo cum
hominibus adhuc conversante, debeatur. Nonne
si Rex terrenus instar rustici cum ru-
sticis vellet conversari, minor illi reverentia
deberetur, quàm si excessus in solio gloriæ suæ
confederet?

Sed progrediamur ad alias partes Conclu-
sionis, pro quarum explicatione, Notandum
ex supra dictis ciboria, pixides & similia, vel
non esse benedicta, vel certè benedicta sine
interventione Chrysmatis; in consecratione
autem patenæ & calicis necessario intervenit
unctionem Chrysmatis. Porro quis dubitat illa
omnia, quæ Chrysmate sunt delibuta, majori
esse digna reverentiâ, quàm cætera, quæ tan-
tùm simpliciter sunt benedicta? Nonne expe-
riencia docet laicos non audere nudâ manu
attingere aras, calices & similia; cum tamen
liberrimè attingant candelas benedictas, ramos
palmarum, & similia?

Ratio ergo secundæ partis Conclusionis est;
quia ex una parte ciboria & similia non sunt
uncta sacro Chrysmate, & ex altera parte, vel
nondum contraxerunt reverentiam debitam
contactui sacrarum specierum Corporis aut
Sanguinis Christi, vel si contraxerint, illa
dignitas non est tanta, quanta contrahitur ex
unctione sacra: ut patet in Corporalibus, pal-
lis, & purificatoriis, quæ non solum quando
ad sacrum usum nondum fuerunt adhibita,
sed etiam quando post sacrum usum jam lota
fuerunt, possunt sine veniali ab omnibus at-
tingi; quantumcumque autem calix & patena
laventur, non ideo magis attingi possunt à
laicis, quàm ante lotionem. Ergo aliqua di-
gnitas contrahitur ex sacra unctione, quæ non
contrahitur ex sacro contactu.

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 25. 567

494. An hic peccatum veniale contineat jus naturæ attinere Corporealia ante lotionem.

Et idcirco valde probabile est, spectato solo jure naturæ, Corporalia & similia à laicis posse contingi sine veniali, etiam ante lotionem.

Si dixeris; posse evenire, ut purificatorium v. g. imberit ex usu sacro aliquid sanctissimi Sanguinis, quem laico contingere nefas est. Respondeo id esse per accidens, & de raro, quod in hujusmodi non solet attendi. Sic enim purificatoria post sacrum usum reponuntur sine delectu in arcis & cistis profanis; cum tamen item potuerit fieri, ut ibi imbitum adhuc remanserit aliquid Sanguinis nondum exsecrati, sed ideo hujus non habetur ratio, quia per accidens est, & tunc Angelorum erit officium præsentiam inibi Christi Domini humiliter venerari.

Post lotionem non sunt iterum benedicenda.

Atque hæc dicta sint ad excludendam strictam obligationem; nam indubiè magis congruum est rationi naturali, ut purificatoria, Corporalia, & similia ante lotionem à laicis non contrectentur, & in loco separato & honesto collocentur. Post lotionem autem; licet tunc iterum non sint benedicenda, cum per solam lotionem benedictio ab iis non auferatur; atque adeò simpliciter nova non sint: equidem sic lota, moraliter censentur perinde ac essent nova, & ideo ab omnibus liberè contrectari possunt.

495. Attractus calicis aut patene citra contemptum non est mortalis, si fiat à laico.

Porro quod attinet ad patenam & calicem, quamvis, ut diximus, major ipsis reverentia debeatur propter unctionem Chrismatis, eundem non tanta, ut quilibet contactus laici nudæ manu, si fiat citra contemptum, sit peccatum mortale. Ita communiter Doctores; quia non videtur res ex se gravis, & ideo facile admittit justam causam excusantem, etiam à peccato veniali.

Nulla est culpa si fiat à Subdiacono.

Dico; *Contactus laici*; quia de illo specialius disputatur, an, & quam habeat malitiam. Enimverò Subdiaconum licet illa vasa contrectare, etiam in ipso Sacrificio, nemo dubitat; ideo enim hæc vasa tangit, quando ordinatur, ut patet ex Pontificali Romano Tit. de Ordinatione Subdiaconi ibi: *Deinde Pontifex accipit, & tradit omnibus calicem vacuum, cum patena vacua superposita, quem successivè manu dexterâ singuli tangunt, Pontifex dicente: Videte, cuius ministerium vobis traditur, ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut Deo placere possitis.*

496. Explicatur con. 31. dist. 23. Braccarense.

Ex quo rectè sic intelligitur Can. *Non liceat* 31. dist. 23. (qui est delumptus ex Concilio Braccarense I. cap. 28.) *Non liceat cuilibet ex Levitibus sacra altaris vasa, id est, patenam, & calicem portare, intra ministerium Sacrificii, nec alijs, nisi ijs, qui ab Episcopo Subdiaconi fuerint ordinati.*

Quamquam Glossa verb. *Portare*, aliter explicet hunc textum, dicens: *Portare in processione; & vocat hæc vasa sacra, ubi continentur Reliquie.*

Prior expositio magis placet; quia capsulæ

Reliquiarum propriè non vocantur *sacra altaris vasa*: nulla autem est ratio improprie acceptio-

nis. Imo, inquis, ratio est; quia Can. *Non liceat* 497. 32. eadem distinctione dicitur: *Non liceat cuilibet ministeria tangere, nisi Subdiacono aut Acolythro in Secretario vasa Dominica.* Hic permittitur Acolythro, quod in priori textu erat concessum soli Subdiacono.

497. Impugnatur explicatio.

Præterea eadem distinctione Can. *Non oportet* 26. (ex Concilio Laodicensi cap. 21.) leguntur sequentia verba: *Non oportet Subdiaconos licentiam habere in Sacrarium* (id est, secundum Glossam hic, *Altare*) *sive Secretarium* (quod Græci *Diaconium* appellant) *ingredi, & contingere vasa Dominica.* Ecce hic prohibetur Subdiaconis quod in primo textu expressè conceditur.

Laodicense.

Respondent aliqui, sed pro diversis temporibus, prout res & circumstantiæ tunc exigebant. Alii existimant hic prohiberi Subdiaconis contingere vasa Dominica, quando continent Corpus & Sanguinem Domini; in priori autem textu permitti contactum, quando non continent.

498. Respondetur.

Et licet hunc contactum Concilium Braccarense concesserit solis Subdiaconis; postmodum tamen Martinus Papa eum extendit ad Acolythos; ut docet Suarez dist. 81. sect. 8. §. *Tertium exemplum sit*: quia, inquit, etiam ille potest aliquo modo contingere calicem in ministerio sacro.

Suarez.

Additque: *Extra sacrum autem ministerium quilibet minister facer, id est, quocumque minori gradu ordinatus, non peccabit contingendo hæc vasa, ut colligitur ex dicto Can. Non oportet, & ex usu, qui videtur hoc etiam extendere ad ordinatos tantum primæ Tonsuræ.*

499. An Clericis minorum Ordinum, extra ministerium possint dicta vasa contingere?

Sed quantum ad Can. *Non oportet*, cum duplex sit, scilicet 26. & 30. neuter tamen facit ad propositum; quoniam uterque loquitur de contingentia in sacro ministerio. De Can. 26. jam jam citato, patet ex Glossa interposita; & de Can. 30. inferius similiter patebit.

221.

De usu quid dicam? Sanè oppositum usum allegat Layman lib. 5. Tract. 5. cap. 6. n. 19. Insuper stylum Curie Romanæ, quæ concedit Tonsuratis, vel in minoribus constitutis posse sacra vasa contingere. Quem certè stylum Suarez non negat, sed in terminis concedit, continud subjungens: *Quamquam nostra Societas privilegium habeat, ut nostri Laici possint tangere calices, si modò primam habeant Tonsuram, quod est signum, hoc non simpliciter licere omnibus.*

Layman.

Rectè, si per, *simpliciter licere*, intelligat licere sine formidine de opposito; alioquin frequentissimè conceduntur privilegia, sive licentiæ aliquid agendi ad tollendos scrupulos conscientie, vel pro amplectentibus opinionem contrariam. Cum ergo Layman supra testetur de communi Doctorum sententia pro parte

CCC negativa

negativa, quid mirum, si Pontifex concesserit privilegia pro parte affirmativa?

500. Approbatæ sententia affirmans.

Cæterum cum jura, quæ communiter de hac re allegantur, valde incerta & obscura sint, ut patet ex dictis & patebit ex dicendis, consulendo rationem naturalem, non videtur improbabile Acolythi, immo & cæteris Clericis minorum Ordinum, vel etiam primæ Tonsturæ licitum esse sacra vasa vacua extra sacrum ministerium contingere.

Probatæ; quia Officium Clericorum videtur esse hujusmodi instrumenta aliqua tandem majori ratione tractare, quam alii communes laici viri, aut femine illa tractant. Nam & collatio primæ Tonsturæ sacrum ministerium dicitur, & qui illa initiantur, sacri quodammodò & Dominicæ sortis participes efficiuntur, atque Ecclesiæ foro specialiter aggregantur.

Præcipua ergo difficultas est de laicis, an & quo jure id ipsis sit prohibitum. Et quidem videmus consuetudine sic esse introductum, ut omnino ab illo contactu abstineant: sed videtur hæc consuetudo potissimum, imò solum fundari in communi sententia, quæ asserit illum contactum laicis non licere; adeoque esse introductam ex ignorantia probabilitatis sententiæ oppositæ, & ex consequenti non obligare, quia non frequentant illam laici animo se obligandi. Videndum itaque an sententia communis sit vera & infallibilis.

501. Non est omnino certum laicis illum contactum esse prohibitum, Sotus.

Enimverò non esse omnino certam, probatur primò auctoritate Doctorum, qui oppositam sustinent, vel saltem de ea dubitant. Primus sit Sotus 4. dist. 13. q. 2. art. 3. §. Sed circa hoc queritur, utrum sit mortale sacrilegium, ut laici & presertim femine sacra vasa, aut vestimenta tangant. Respondet autem, quòd simpliciter tangere, nullatenus est peccatum mortale: immo si absit contemptus, aut non est veniale, aut est levissimum. Similiter loquitur Emanuel Sa verb. Sacra in impressione genuina: Sacra, inquit, tangi à laicis sine contemptu, aut nullum peccatum est, aut levissimum.

Emanuel Sa.

Bartholomæus ab Angelo.

Sanchez.

Citatur etiam Bartholomæus ab Angelo de Miss. Dialogo 5. §. 121. Multumque favet huic opinioni Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 43. n. 27. ibi: Quod & confirmari potest, quia Sotus supra, quem multi Neoterici sequuntur, dicit etiam feminas tangere Corporalia & calices absque contemptu, aut nullam esse culpam, aut levissimam, & Canones id prohibentes intelligi de consilio. Quare & Agnos Dei tangere à fortiori non excedet culpam venialem. Immo credo nullam esse culpam, eò quòd usus obtinuerit ut à laicis, etiam feminis, tangantur. Hæc ille.

502. Tamburinus. cum talem obligationem Canonem non fatentur.

Novissimè sequitur hanc sententiam Tamburinus lib. 1. c. 2. §. 1. n. 12. ostendens à n. 13. usque ad finem, Canones, qui communiter adferuntur ad probandum peccatum veniale, planè esse insufficientes. Tres ex illis superiùs ex-

scripsimus. Do hic alios quinque, quorum princeps erit Can. 25. dist. 23. Ubi Soter Papa in hæc verba scribit Episcopis Italicæ Epistolâ 2. Sacras Deo feminas, vel Monachas sacra vasa vel sacras pallas penes vos contingere, & incensum circa altare deferre periculum est ad Apostolicam Sedem, qua omnia reprehensione plena esse, & vituperatione, nulli rectè sapientum dubium est. Quamobrem huius sanctæ Sedis auctoritate hæc omnia vobis resecate funditus, quando citius poteritis, censemus; & ne post hæc latius divulgetur, per omnes Provincias absterge, citissime mandamus. Ubi nota ly Penes vos, & ly Circa altare.

Non loquitur ergo Pontifex de simplici contactu (neque enim hic contactus pelvis, cum secundum Doctores communiter sit res omnino venialis & levis) sed de contactu in ministerio Missæ, quod semper feminis fuit prohibitum, & merito; ipse enim mulieris, quantumcumque Deo devotæ, aspectus facile inficit ad malum propensos hominum mores; ideoque nomine pelvis vocatur, tantoque vigore vitari jubetur, ut potius in necessitate concedatur Sacerdotem sine ministro celebrare, ut infra videbimus, quam ministrante circa altare muliere.

Secundus Canon defumitur ex Concilio Agathensi cap. 66. estque 30. eadem dist. Non oportet infacratos ministros licentiam habere in Sacrarium (quod Græci Diaconium appellant) ingredi & contingere vasa Dominica.

Hunc textum intelligit Tamburinus supra n. 17. de laicis, ut sensus sit, ministros laicos non convenienter infervere Sacro; quod tamen, saltem quoad Missas privatas, consuetudine jam abrogatum est, quia ubique locorum laicos ministrare, æquo animo & sine ulla indecentiæ specie, immo quando qui ministrant sunt viri nobiles, cum laude passim videmus. Hæc ille.

Ego autem existimo Ecclesiam ibi non voluisse prohibere laicis servitium Missæ privatæ, quod commodissimè exhiberi potest sine ullo contactu sacrorum vasorum; sed magis servitium Missæ solemnem, quod à Diacono & Subdiacono non potest exhiberi sine hujusmodi contactu, ut sensus sit: Non oportet infacratos ministros, id est, non initiatos Ordinibus sacris, scilicet Presbyteratu, Diaconatu, vel Subdiaconatu (qui solum in jure vocantur Ordines sacri, argumento cap. A multis 9. de Retate & Qualitate & Ord. præf.) licentiam habere in Sacrarium ingredi, id est, ad altare ministrare, & contingere vasa Dominica, sicuti solent ab hominibus sacratis in ministerio altaris contingi.

Utrumque explicetur hic textus, sive hoc, sive priori modo, liquet profectò, quòd neutquam loquatur de tactu extra sacrum ministerium, de quo solo hic disputamus, ut omittam quòd ly Non oportet, per se tantum significet obligationem condendentiam, id est, congruum esse ut sic, & non aliter fiat.

Con-

Confimiliter Respondeo ad Can. Non oportet 26. & Canones Non liceat 31. & 32. eadem distinctione, de quibus superius fecimus mentionem, videlicet in illis non esse sermonem de quolibet contactu; sed de solo contactu in ministerio sacro, de quo in presenti non quaritur.

Sed progrediamur ad alios Canones. De Consecratione dist. 1. c. 41. ita legitur ex Epistola 2. Sixti Papæ: *In sancta hac Apostolica Sede statutum est, ut sacra vasa non ab alijs, quàm à sacerdotibus, Dominos, dicatis contrectentur hominibus. Indignum enim valde est, ut sacra Domini vasa, quæcumque sint, humanis usibus seruiant, aut ab alijs, quàm à Domino famulantibus, eis, dicatis tradentur viris; ne pro talibus presumptionibus iratus Dominus plagas imponat populo suo, & hi etiam qui non peccaverint, mala patiantur, aut pereant, quia perit iustus sepius pro impio.*

Quid clariùs, quàm Pontificem non loqui de simplici, puroque contactu? De quo ergo? De profano usu, qui, ut ait Sotus supra, & tenent communiter Theologi, ex genere suo est peccatum mortale; ut si quis auferat calice non consecrato in mensa profana uti: hoc enim contemptum præ se ferret mortalem. Et verò quid aliud significant *ly Contrectentur*, & *ly Tradentur*? Quid aliud illa verba, *Humanis usibus seruiant*? & ista, *Ne pro talibus presumptionibus iratus Dominus* &c?

Putas, Dominus plagas imponet populo suo, aut peribit iustus pro impio propter peccatum aliquod veniale? Non est dignum & iustum hoc cogitare de Divina Bonitate, pro tempore legis Evangelicæ, in qua Deus misit Filium suum in mundum non ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.

Eodem modo explico Can. *Vestimenta* 42. eadem dist. ubi Stephanus Episcopus familiari amico Hilario Epistola 1. cap. 3. scribit in hæc verba: *Vestimenta Ecclesiastica, quibus Domino ministratur & sacrata debent esse, & honesta: quibus alijs in usibus non debent frui, quàm in Ecclesiasticis & Deo dignis officijs: quæ nec ab alijs debent contingi, aut ferri nisi à sacerdotibus hominibus; ne ultio quæ Balthasar Regem percussit, super hæc transgredientes, & talia presumentes veniat, & corruiere eos faciat ad ima.* Ut vides, hic textus magis explicitè loquitur de vestimentis, quàm de vasibus. Et tamen quis ignorat vestimenta sacra, de quibus agam Conclusionem sequenti, ab omnibus passim contingi?

In Canone, *Vestimenta*, inquit Suarez disp. 81. sect. 8. §. Tertium exemplum, loquitur Stephanus Papa generaliter de Vestimentis Ecclesiasticis, quæ neque ab alijs debent contingi, aut ferri, nisi à sacerdotibus hominibus. Quæ verba aut præceptum non continent, quia illud verbum, *Non debent*, non videtur in rigore significare obligationem, sed decentiam quamdam; aut non intelligitur de quolibet tactu, sed de illo, qui ordinatur ad profanum & communem usum, ut ex

antecedentibus potest non obscurè colligi: vel certè si admittamus ibi præceptum, dicendum est, in defectu adhibuisse quoad hanc partem, Hactenus Suarez.

Mihi nihil certius est, quàm Pontificem tantum loqui de profanis usibus, v. g. si quis Corporali uteretur tamquàm communi ludario, aut alijs vestibus sacris in torneamentis, vel ad aliam profanam repræsentationem aut ludum.

Alioquin extra propositum adferret exemplum Baltharis Regis, quem constat non simpliciter attigisse vasa sacra, quæ asportaverat Nabuchodonosor Pater ejus de templo, quod fuit in Jerusalem; sed ex eis bibisse in convivio, quod fecerat Optimatibus suis. Tunc, inquit Scriptura Dan. 5. v. 3. *allata sunt vasa aurea & argentea, quæ asportaverat de templo, quod fuerat in Jerusalem, & biberunt in eis Rex, & Optimates eius, uxores, & concubine illius.*

Qui taliter utuntur vasibus & vestimentis sacris, timendum valde est, ne ultio Domini veniat super eos, & corruiere illos faciat ad ima, sicut venit super Balthasarem Regem, qui eadem nocte in qua sic præsumpsit uti vasibus sacris, testante Scripturâ, interfecit.

Restat Can. *Ad nuptiarum* 43. eadem dist. qui desumptus est ex Concilio Aurelianensi, & sic sonat: *Ad nuptiarum ornatum divina mysteria non præsententur: ne dum improborum contactu, pompæ, secularis luxuriam polluantur, ad officia sacri mysterij videantur indigna.* Verùm hic sermonem esse de eodem contactu, scilicet in ordine ad usum profanum, ex ipso litterarum aspectu satis manifestum arbitror.

Quæ cum ita sint, meritò dixerim in Conclusionem: *An sine causa* (nudâ manu tangere calicem vel patenam) sit veniale, dubium est, quando fieret extra ministerium sacrum. Quin probabilem iudico sententiam, quæ nullum omnino in prædicto tactu agnoscat peccatum præcisè ex iure scripto.

Haud equidem frustraneum erit vivæ vocis Oraculum Sixti IV. apud Rodriguez 46. quo concessit, quòd omnes Fratres (Minorum) Clerici & Laici possint tangere sine scrupulo conscientie calices, & Corporalia & alia paramenta, cum reverentia tamen.

Fateor vivæ vocis Oracula revocata esse per Gregorium XV. Bullâ, *Romanus Pontifex* apud Cherubinum 27. & Urbanum VIII. Bullâ, *Alias felicitis Recordationis* apud Cherubinum 121. Sed quid tum? Nonne hodie tenent viri gravissimi, solùm revocari ea vivæ vocis Oracula, quæ non sunt confirmata per Bullam alicujus Pontificis ex certa scientia? Eo ipso enim quo sic confirmantur, desinunt esse vivæ vocis Oracula, & ceteri debent privilegia concessa per Bullas Apostolicas: adeoque non veniunt in hac revocatione, quæ, cum sit odiosa, intelligenda est de illis Oraculis vivæ vocis, quæ talia sunt propriè & rigorosè. Jam autem

Cccc 2 constat

Alii Canones similitere exponuntur.

505. Can. 41. de Consecrat. dist. 1. Sixti.

Intelligitur de profano usu.

506. Eodem modo explicandus est Canon Vestimenta.

Suarez. ut videlicet solum reprober profanum tantum vestimentorum usum.

507. v. g. in torneamentis & vanis repræsentationibus.

508. de eodem usu explicatur Canonus Ad nuptiarum.

509. Quid sit licitum FF. Minoribus in hac materia. Sixti IV. Rodriguez.

Gregor. XV. Vrb. VIII.

Gregor XIII.
Clem VIII.

constat, quod Gregorius XIII. & Clemens VIII. privilegia Fratrum Minorum, etiam viâ vocis oraculo concessa, ex certa scientia confirmaverint.

§ 10.
An obset
huic doctri-
ne stylus
Curie Rom.
Bassæ.

Neque hæc doctrina est contra stylum Curie Romanæ, quia, ut refert Bassæus in Supplemento verb. *Privilegium* n. 8. Magister Frater Theodorus Stracius, Reverendus Generalis Carmeli, in quadam instructione pro suis Fratribus impressa Romæ anno 1640. quæ fuit approbata à Magistro sacri Palatii, cap. 20. expressè dicit, quod apud ipsum certa est hæc resolutio. Quod non diceret nec approbaret Magister sacri Palatii, si esset contra stylum Romanæ Curie. Plura de hac materia vide apud Bassæum suprâ & in primo tomo verb. *Privilegium* primò n. 8.

Innoc. III.

Venio ad vestimenta sacerdotalia, quæ exponit Innocentius III. lib. 1. de Mysterio Missæ c. 10. dicens: *Sex sunt indumenta communia Episcopi & Presbyteri: Amictus, Alba, Cingulum, Stola, Manipulus, & Planeta. Quia nimirum sex sunt, in quibus communis Episcoporum & Presbyterorum potestas consistit, videlicet, catechizare, baptizare, predicare, consecrare, solvere, & ligare. De his itaque instituitur*

CONCLUSIO XXVI.

Ad ritè celebrandum requiruntur sex instrumenta, videlicet Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, & Casula, sive Planeta, idque sub mortali, nisi parvitas materiæ, vel aliqua necessitas excuset.

§ 11.
Vnus sacro-
rum vesti-
mentorum
est conve-
nienter ab
Ecclesia in-
stitutus.
Ejus memi-
nerunt
Anacletus,

Vnus sacrorum vestimentorum, quamvis ab Hæreticis, dicti Waldenses leu Pauperes de Lugduno (quos novi Hæretici imitati sunt) rejiciatur; attamen quod convenientissimè ab Ecclesia fuerit institutus, clamat tota antiquitas, & dicitur ratio naturalis.

Meminit illius Anacletus Papa (successor Clementis, & tertius vel quintus à Petro) in Epistola prima dicens: *Episcopus Deo sacrificans testes (ut præfixum est) secum habeat, & plures, quam alius Sacerdos. Sicut enim majoris honoris gradu fruitur, sic majoris testimonij incremento indiget. In solemnioribus quippe diebus, aut septem, aut quinque, aut tres Diaconos, qui eius oculi dicuntur, & Subdiaconos atque reliquos ministros secum habeat, qui sacris induti vestimentis &c.*

& Step-
hanus Pontifex.

Nec prætereundum testimonium Stephani Papæ I. in Epistola Decretali 1. §. 3. ubi sic ait: *Vestimenta verò Ecclesiastica, quibus Domino ministratur, cultuq; divinus omni cum honorificentia & honestate à Sacerdotibus, reliquisq; Ecclesiæ mini-*

stris celebratur, & sacriata debent esse & honesta. Quasi diceret, pertinet ad splendorem & decorem cuiusvis sacri ministerii, ut non fiat tantùm veste vulgari & communi, sed ut ipso exteriori apparatu, & sacris indumentis indicetur actionem illam non esse communem & vulgarem, sed sacram.

Ecce ratio naturalis, quam ipse Dominus insinuavit loquens Moyse Exodi 28. & dicens ad eum: *Faciesq; vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam & decorem* ver. 2. *Quantò magis scienda erit vestis sancta Sacerdoti novæ legis sanè tantò magis, quantò Sacrificium novæ legis, præstat Sacrificio veteris legis, veritas umbræ.*

Audite Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 5. *Cumque natura hominum ea sit, ut non facile queat sine admixtulis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustollere, propterea pia Mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quadam submissa voce, alia verò elatiore in Missa pronuntietur, instituit. Cereemonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymamata, vires, aliq; id genus multa, ex Apostolica disciplina, & traditione, quo & majestas tanti Sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia Religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, qua in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur.*

Plura de hac materia vide apud Suarium disp. 82. sect. 2. ubi §. Dico secundò, breviter explicat significationes sacras singulorum indumentorum, quibus hodie Sacerdos utitur, significationes, inquam, quæ ad mores pertinent.

Observat porrò circa eorum materiam nihil reperiri expressè præscriptum in Ecclesiasticis Decretis, & ideo, inquit, consulendus est usus ex quo colligitur Amictum & Albam ex linea materia confici debere. Quæ autem hæc sentenda sit materia linea, patet ex supradictis de materia Corporalis. Cætera quatuor indumenta possunt esse ex quacumque decenti materiâ; quò pretiosior, eò melior. Colorum item diversitas in diversis Missis non est de præcepto, sed de convenientia, sicut multa alia, quæ à Rubricis præscribuntur.

De cætero in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. (& refertur extrâ de Cultodia Eucharistiæ cap. 2.) statuitur, ut sint munda & nitida ibi: *Præcipimus quoque, ut Oratoria, Vasa, Corporalia & Vestimenta prædicta, id est, vestimenta ministrorum, munda & nitida conserventur. Sanè etsi nullum de hac re foret præceptum positivum, reverentia Christo Domino debita satis superque illam persuadet in tantum, ut si immunditia esset enormis, peccaretur etiam moraliter. Vide superius dicta de munditia Corporalis, quæ indubie magis curanda, propter immediatum contactum Corporis Christi.*

Circa